

Brussel, 23 mei 2019

Visietekst geïntegreerde zorg en gelijke kansen/LLN-begeleiding

0

VILLE DE BRUXELLES • STAD BRUSSEL

Département Instruction publique • Departement Openbaar Onderwijs

Cellule Xxxxx • Cel Xxxx

Boulevard Anspach 6, 1000 Bruxelles • Anspachlaan 6, 1000 Brussel

T. 02 279 38 99 • ipocom@brucity.be

www.bruxelles.be • www.bruxelles.be - instructionpublique.bruxelles.be • openbaaronderwijs.brussels.be

Visie op geïntegreerde zorg en gelijke kansen voor alle leerlingen van het Nederlandstalig basis-, secundair en deeltijds kunstonderwijs van de stad Brussel

Inhoudsopgave

Inleiding

Het openbaar onderwijs van de stad Brussel geeft alle leerlingen maximale kansen op leren en omvat alle schoolgebonden initiatieven die leerlingen ondersteunen in hun totale persoonlijkheidsontwikkeling. De aanpak om de vooropgestelde doelen te realiseren, is maximaal gericht op de onderwijs- en opvoedingsnoden van alle leerlingen.

Het decreet leerlingenbegeleiding streeft naar kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding en bevordert de totale ontwikkeling van alle leerlingen, verhoogt hun welbevinden, voorkomt vroegtijdig schoolverlaten en creëert meer gelijke onderwijskansen.

Vier begeleidingsdomeinen

Leerlingenbegeleiding situeert zich daarbij steeds op vier begeleidingsdomeinen: de onderwijsloopbaan, leren en studeren, psychisch en sociaal functioneren en preventieve gezondheidszorg. In wat volgt, worden de vier domeinen apart toegelicht. De begeleiding vertrekt steeds vanuit een geïntegreerde en holistische benadering en dit vanuit een continuüm van zorg. De directeur/(zorg)coördinator is de spilfiguur om het beleid op leerlingenbegeleiding te stimuleren en hij/zij volgt dit proces verder op. Bovendien is het hele team verantwoordelijk voor de realisatie van het beleid en dit vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid.

1. Onderwijsloopbaan

“Het begeleidingsdomein onderwijsloopbaan heeft tot doel de leerling te ondersteunen om voldoende zelfkennis te ontwikkelen, om inzicht te verwerven in de structuur van en de mogelijkheden binnen het onderwijs, een opleiding en de arbeidsmarkt en om adequate keuzes te leren maken op school en daarbuiten.” (Bron: Vlaamse codex, umac: 2018012790)

Reeds vanaf de kleuterschool, met name vanaf 2,5 jaar, kan de onderwijsloopbaan starten. In functie van kleuterparticipatie worden afwezigheden opgevolgd vanaf deze leeftijd. De begeleiding

van dit leer- en ontwikkelingsproces beoogt een levenslang leren. Om te vermijden dat de studiekeuze bepaald wordt door sociaaleconomische herkomst, zet de directeur/(zorg)coördinator de klas-, zorgleerkracht, of titularis, en het gehele leerkrachtenteam in, om het best mogelijke advies te geven en het oriënteringsproces te faciliteren. De klasleerkracht/zorgondersteuner/leerlingbegeleider helpt de lerende om doordacht een aantal keuzes te maken. Elke leerling heeft hierbij inzicht in de structuur van het onderwijs en kent diens eigen mogelijkheden en talenten om te leren doordachte keuzes te maken. Belangrijk hierbij is dat elke weg goed is, zolang deze verder loopt en verder bouwt.

2. Leren en studeren

“Het begeleidingsdomein leren en studeren heeft tot doel het leren van de leerling te optimaliseren en het leerproces te bevorderen door leer- en studeervaardigheden te ondersteunen en te ontwikkelen.” (Bron: Vlaamse codex, umac: 2018012790)

Om optimale leerkansen te creëren, engageren alle scholen zich ertoe om de gezamenlijke visie van de stad Brussel te hanteren inzake huiswerkbeleid; talenbeleid; zorg- en gelijke kansenbeleid, zittenblijven.

Gezien de eigen cultuur van elke school zijn er tevens een aantal schoolspecifieke afspraken inzake evalueren en rapporteren; ouderbetrokkenheid; geïntegreerde aanpak op leren; oriëntering; enz.

Schooloverkoepelende afspraken:

- *Het huiswerkbeleid* inclusief huiswerkbegeleiding: dit beleid bepaalt hoe en in welke mate huiswerk wordt meegegeven, en in welke mate er aan naschoolse begeleiding wordt voorzien. **(zie addendum I: Huiswerkbeleid)**
- *Het talenbeleid*: de Nederlandstalige scholen van de Stad Brussel engageren zich tot eenzelfde basisvisie inzake talenbeleid. Hierbij wordt een duidelijk kader geschetst naar wat de verwachtingen zijn binnen de school. Eveneens worden de verwachtingen naar ouders verduidelijkt. **(zie addendum II: Open Talenbeleid)**
- *Het zorg- en gelijke kansenbeleid*: de school voorziet een brede basiszorg en verhoogde zorg voor leerlingen die het nodig hebben. De brede basiszorg is de fase in het zorgcontinuüm waarbij de school vanuit onder andere een visie op leerlingenbegeleiding de ontwikkeling van alle leerlingen binnen de 4 begeleidingsdomeinen stimuleert door:

- een krachtige leeromgeving aan te bieden;
Een krachtige leeromgeving maakt participatie mogelijk, biedt betekenisvolle taken, integreert levensechte contexten en creëert zelfsturing (cf. infra: stimulerende leeromgeving).
- de leerlingen systematisch op te volgen;
Cf. infra: evalueren en rapporteren
- een goede preventieve basiszorg centraal stellen binnen het zorgcontinuüm waarbij de scholen fysieke als socio-emotionele preventie-initiatieven vooropstellen (cf. infra: Preventieve gezondheidszorg)

In haar geïntegreerde zorg- en gelijke kansenbeleid (**zie addendum III: zorg- en gelijke kansenbeleid**) schetst de stad Brussel tevens de rol van de zorgcoördinator en zorgondersteuner/leerlingbegeleider binnen het basis- en secundair onderwijs, alsook de wijze waarop de taken van deze personeelsleden op leerling-, klas- en schoolniveau gerealiseerd worden.

- Visie op zittenblijven: de stad Brussel baseert zich hiervoor integraal op de visie van de pedagogische begeleidingsdienst van het OVSG inzake zittenblijven. **Zie addendum IV 'Beleid zittenblijven'** voor de uitgangspunten van het basisonderwijs en secundair onderwijs.

Naast de visie van het schoolbestuur, zijn er tevens een aantal schoolspecifieke afspraken inzake:

- *evalueren en rapporteren*: het evaluatiebeleid bevat zowel de *peer-* als zelfevaluatie en wordt in het lager onderwijs schoolintern bepaald. In het secundair onderwijs worden vanaf 2019 – 2020 afspraken gemaakt rond evaluatie op het niveau van het schoolbestuur. Na het evalueren wordt bekeken in welke mate er gemedieerd dient te worden. De afspraken rond rapportering zijn tevens schoolintern, maar dienen op schoolniveau, zowel horizontaal als verticaal, transparant en uniform (bv. symbolen, *smileys*, ...) geïnterpreteerd te kunnen worden.
- *ouderbetrokkenheid*: elke school beschouwt ouders als participanten. De mate van participatie aan zowel klas- als schoolgebeuren wordt ingevuld naargelang de mogelijkheden van de school.
- *geïntegreerde aanpak op leren leren*: de mate waarin kinderen taken uitvoeren, toetsen leren en methodieken, strategieën en hulpmateriaal leren hanteren, wordt door het schoolbestuur bepaald en door de leerplannen vastgelegd. Elke school hanteert een geïmplementeerde aanpak. Op basis van het evaluatiebeleid wordt gedifferentieerd, worden hulpmiddelen aangereikt, contractwerk, of een individueel plan van aanpak, opgesteld. Dit is steeds doelgericht en aangepast aan het niveau van elke leerling.
- *stimulerende leeromgeving*: een stimulerende leeromgeving omvat zowel de ruimte waarin kinderen zich bevinden, als de personen die de leeromgeving vorm geven. De ruimte, het materiaal, een eigen werkplek, ... zetten aan tot leren waarbij leerlingen gemotiveerd worden door enerzijds de dingen die zich in het lokaal bevinden, anderzijds door stimulering en motivatie van mensen (personeel, medeleerlingen, ...) in de omgeving. Time-out projecten, ICT-integratie door bv. tablet, SMART-bord en diverse vormen van groepswork krijgen hier een plaats.
- *oriënteringsbeleid*: elke klassenraad neemt in eer en geweten – én in het belang van elke individuele leerling – beslissingen inzake uitsluitingen, onderwijsloopbaanbegeleiding, ... Steeds met respect voor de actuele regelgeving. We oriënteren leerlingen op een kansrijke

manier en benaderen dit vanuit een holistische kijk rekening houden met sterktes en onderwijsbehoeften van de leerling.

3. *Psychisch en sociaal functioneren*

“Het begeleidingsdomein psychisch en sociaal functioneren heeft tot doel het welbevinden van de leerling te bewaken, te beschermen en te bevorderen waardoor de leerling op een spontane en vitale manier tot leren kan komen en zich kan ontwikkelen tot een veerkrachtige volwassene”.
(Bron: Vlaamse codex, umac: 2018012790)

Om kinderen assertief en psychisch weerbaar te maken, dienen de sociale vaardigheden aangescherpt te worden en talenten verder gestimuleerd te worden zodat kinderen leren spreken vanuit gevoelens en behoeften. Het welbevinden van de leerling staat hierbij centraal waarbij zorgondersteuners/leerlingenbegeleiders fungeren als vertrouwenspersoon. Hierbij fungeert de school als verlengstuk van de thuisomgeving, met oog voor de rol van de leefwereld van de kinderen die ertoe bijdraagt dat kinderen zich psychisch en fysiek veilig voelen. Elke school is vrij in het bepalen van een beleid rond sociale vaardigheden en stelt een anti-pestbeleid op. Er dient sterk preventief gewerkt te worden, rekening houdend met waarden die worden geleerd in de school zodat de kinderen in deze mini-samenleving leren samen leren en leven. Dit vanuit respect voor de eigenheid en overtuiging van elkeen. Het anti-pestbeleid richt zich zowel op pestgedrag tussen leerlingen onderling, tussen leerling-leerkracht en tussen leerkrachten/schoolpersoneel. Vanaf schooljaar 2019-2020 wordt tevens er een schooloverkoepelend kansarmoedebeleid opgesteld dat door elke school gevolgd wordt.

4. *Preventieve gezondheidszorg*

“Het begeleidingsdomein preventieve gezondheidszorg heeft tot doel de gezondheid, groei en ontwikkeling van leerlingen te bevorderen en te beschermen, het groei- en ontwikkelingsproces op te volgen en tijdig risicofactoren, signalen, symptomen van gezondheids- en ontwikkelproblemen te detecteren.

Voor het begeleidingsdomein preventieve gezondheidszorg omvat dit minimaal voor de centra het volgende:

1° het organiseren van systematische contacten. De Vlaamse Regering bepaalt de frequentie en de inhoud van de systematische contacten;

2° het aanbieden van vaccinaties om het ontstaan en de verspreiding van sommige besmettelijke ziekten tegen te gaan. De Vlaamse Regering legt het vaccinatieschema vast;

3° waar nodig het nemen van profylactische maatregelen om de verspreiding van besmettelijke ziekten tegen te gaan. De Vlaamse Regering bepaalt hiervoor de nadere regels.” (Bron: Vlaamse codex, umac: 2018012790)

Het CLB wordt als belangrijkste partner ingezet om bovengenoemde drie criteria te bereiken (1°, 2°, 3°). Naast de taken die het CLB opneemt, hanteert elke school instructiefiches inzake kind-/leerlingfactoren (bv: kriebelteam bij luizen; zelfmoordpreventie; game-verslaving; hygiënemaatregelen; ...) en contextfactoren (bv. pesten; blauwe plekken; radicalisering; ...) om actief te kunnen inzetten op het stimuleren van een gezonde en veilige levensstijl. In de loop van schooljaar 2019-2020 wordt (naast het pestbeleid) tevens een gezondheidsbeleid uitgewerkt en worden preventie-initiatieven uitgewerkt rond volgende thema's: gezonde voeding, sport (na school?), verslaving, omgaan met sociale media.

ADDENDUM I: HUISWERKBELEID

Bij het bepalen van een beleid rond zinvol huiswerk, functioneel aangepast aan de leernoden van elke lerende, baseert de stad Brussel zich op bevindingen van wetenschappelijk onderzoek (Ameye, 2000; Cooper, 2007; Hattie, 2014; Hendriks, 2014) inzake pedagogische effecten van het al dan niet aanbieden van huiswerk. Hieruit blijkt dat het leereffect van huiswerk in de lagere school gering is en geen waardevol effect biedt (Hattie, 2014). Daarenboven kan slecht gestructureerd huiswerk zelfs een negatief effect hebben op prestaties (Deprez, 2011). In het secundaironderwijs daarentegen, zijn de leereffecten sterker aanwezig. Daar maakt de leeftijd van leerlingen verschil: voor oudere leerlingen zijn hogere positieve verbanden gevonden dan voor jongere leerlingen (Hendriks, 2014). Ameye (2000) haalt aan dat het geven van huiswerk bijdraagt tot het uitbreiden van leerstof, het de werkhouding en werkdiscipline bevordert en het een brug legt tussen de school en thuis.

Hieruitvolgend moeten bij het geven van huiswerk de volgende vragen in acht genomen worden:

- wordt huiswerk stapsgewijs opgebouwd m.b.t. duur en moeilijkheid? Over de aanbevolen duur van huiswerk bestaat geen eenduidigheid. We kiezen in het basisonderwijs voor de 10-minuut regel (Cooper 2007 in Marzano & Pickering, 2007) als basisrichtlijn, die stelt dat het dagelijks huiswerk (alle taken opgeteld) ongeveer 10 minuten maal het leerjaar van de leerling in beslag mag nemen. (vraag aan secundair: hoe zien zij dit?)
- in welke mate werkt het huiswerk differentiërend? Huiswerk dient aan te sluiten bij de ontwikkeling(snoden) van de leerlingen.
- wordt het huiswerk louter gegeven ter inoefening/herhaling? Er mag geen nieuwe leerstof aangeboden te worden. De leerstof en de leerstijl dienen immers opgenomen te worden in de klas, niet thuis.
- in welke mate verhoogt het huiswerk de zelfstandigheid (plannen en organiseren)? Belangrijk is dat het gegeven huiswerk rekening houdt met de zelfsturende vaardigheden van de leerling en dat zij/hij dus het huiswerk zelfstandig kan maken. Huiswerk dient ouder-onafhankelijk te zijn. Toch is het belangrijk, en hierbij de verantwoordelijkheid van de school, ook aan ouders mee te delen wat wel of niet van hen verwacht wordt (bv. moet het huiswerk kost wat kost gemaakt zijn; moet het huiswerk thuis verbeterd worden; ... ?). Huiswerk wordt niet gezien als straf, noch wordt het ingezet in functie van tempo-differentiatie.
- op welke manier gebeurt de terugkoppeling van de taak? Uit onderzoek blijkt dat de feedback van de leerkracht een invloed heeft op het effect van huiswerk. Huiswerk heeft meer effect als het wordt nabesproken (Hendriks, 2014).

Ouders hechten vaak veel belang aan huiswerk. Wanneer de school ervoor opteert geen huiswerk te geven, is het de verantwoordelijkheid van de (vak)leerkracht om ouders te tonen waar ze terecht kunnen voor extra oefeningen.

Wanneer wel huiswerk gegeven wordt, biedt de school een plek en middelen aan om huiswerk te maken: naschoolse studie waar leerlingen max. 50 minuten rustig kunnen werken onder begeleiding van een opvoeder. Leerlingen van het secundair onderwijs kunnen tot 17u op school werken. Huiswerk mag tevens worden opgenomen in de klas.

Bronnen:

Ameye, Y., & Vanspauwen, P. (2000). *Huiswerk in de basisschool?* Leuven: Apeldoorn: Garant.

Hattie, J., (2014) *Leren zichtbaar maken. Nederlandse vertaling van Visible Learning for Teachers.* Rotterdam: Bazalt Educatieve Uitgaven.

Hendriks, M. A. (2014). *The influence of school size, leadership, evaluation, and time on student outcomes. Four reviews and meta-analyses.* Enschede: Universiteit Twente.

Deprez, J. (2011). *Opvattingen over onderwijs en huiswerk. Een onderzoek bij ouders met kinderen in de lagere school.* [Masterproef]. Gent: Vakgroep Onderwijskunde Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen

Marzano, R. J., & Pickering, D. J. (2007). The case for and against homework. *Educational Leadership*, 64(6), 74-79.

ADDENDUM II: OPEN TALENBELEID

De talige diversiteit verandert (VGC, 2015). Die meertalige realiteit toont zich vooral in onze Brusselse context. Rekening houdend met deze meertalige samenleving, stapt de stad Brussel af van het exclusief taalbadmodel (dat focust op Nederlands als voorwaarde voor schoolsucces). Ons referentiekader blijft de meertalige taalontwikkeling. Hierbij trachten we het binaire taalbeleid (met een positief beleid t.o.v. de thuistaal aan de ene kant en het negatief taalbeleid aan de andere kant) te overstijgen door middel van drie pijlers.

Meertalige taalontwikkeling

Elk kind dat voor het eerst een taal leert, doorloopt 4 ontwikkelingslinguïstische fasen (pre-linguale fase, vroeglinguale fase, differentiatiefase, voltooiingsfase). Binnen elk van deze fasen leert een kind semantische, morfologische, syntactische, pragmatische en/of metalinguïstische vaardigheden. Bij kinderen die meertalig opgevoed worden, worden deze fasen a.d.h.v. twee verschillende processen doorlopen: men spreekt over een simultane taalverwerving (waarbij meerdere talen tegelijkertijd worden aangeleerd), of een successieve taalverwerving. Hierbij gaat het over het aanleren van een bijkomende taal dan de moedertaal/- talen, dat pas later aanvangt. Het is dit proces dat we vooral zien binnen de schoolcontext. Het kind doorloopt hierbij dezelfde fasen als bij de eerste taalverwerving, maar slaat enkele stappen over. Dit komt omdat het kind zich baseert op de kennis van de eerste taal. Het hoeft dus geen betoog dat conceptuele kennis van die referentietaal uiterst belangrijk is om ook de tweede taal (hier, het Nederlands) te verwerven. Verschillende talen en taarvariëteiten vormen één talig repertoire in ons mentaal lexicon (Garcia, 2009). Daarom is het bij successieve taalontwikkeling uiterst belangrijk ook de referentietaal/moedertaal te versterken. Dit betekent dat de referentietaal binnen de scholen van stad Brussel een plek krijgt en dat het hanteren hiervan niet wordt bestraft.

Drie pijlers

De Nederlandstalige scholen van Stad Brussel houden bij hun talenbeleid rekening met drie pijlers:

- **Meertaligheid inventariseren en zichtbaar maken:** de eerste stap in een open houding is de verschillende thuishalen inventariseren en deze een plek geven binnen de klas- en/of schoolwerking.
- **Taalsensibiliserend werken en inzetten op interculturele gerichtheid:** waardering van de thuistaal zorgt voor een positieve invloed op het sociaal-emotioneel welbevinden van kinderen en jongeren. Het is dan ook van belang dat het contact met de verschillende talen en meertaligheid als positief wordt ervaren. Negatieve gevoelens beperken immers het

taalleren (bron: thuistaal als sociaal-emotionele factor, meertaligheid.be). Hierbij wordt gewerkt aan de verschillende attitudes en wordt geleerd over andere talen.

- **Thuistalen exploiteren naar de klaswerking:** dit willen we bereiken door leerkrachten te trainen om meertaligheid en de waaier aan talige repertoires proactief te benutten als opstap tot leren (Van Avermaet, 2015). Het positief benutten van deze talige rijkdom stimuleert een open houding bij leerkrachten, leerlingen en ouders ten aanzien van talige diversiteit (Clycq, Timmerman, Van Avermaet, Wets, Hermans, 2014). Een open houding waarbij thuistalen en taalvarianten gericht worden ingezet draagt bij aan een krachtige leeromgeving. Daardoor ontstaan voor kinderen tal van mogelijkheden om zich (talig) te ontwikkelen (metrotaal.be). Zoals beschreven, vormen talen en taalvariëteiten één talig repertoire in ons mentaal lexicon. Wanneer thuistalen worden toegelaten, staan we toe dat dit talig repertoire op een flexibele manier kan aangewend worden. Het kan dus gezien worden als een leerstrategie waarbij de thuistaal als steiger fungeert die ondersteuning biedt voor het leren van nieuwe (Nederlandstalige) taalvaardigheden.

Bronnen:

Brussel in cijfers. Omgevingsanalyse opgesteld door de Meet- en Weetcel van de VGC (2015).
Inernetbron:

https://www.vgc.be/sites/www.vgc.be/files/download/oa_cjs_brussel_in_cijfers_werkveldanalyses_2015_webversie.pdf

Clycq N., Timmerman C., Van Avermaet P., Wets J., Hermans P. (red.) (2014). *'Oprit 14. Naar een schooltraject zonder snelheidsbeperking.'* Gent: Academia Press.

Van Avermaet, P. *Waarom zijn we bang voor meertaligheid?* In: *Levende Talen Magazine*, oktober 2015, jaargang 102

<http://www.meertaligheid.be/assets/pdf/voordelen-thuistaalsocemo.pdf>

<http://metrotaal.be>

ADDENDUM III: ZORG- EN GELIJKE KANSENBELEID

Elke school moet verplicht een beleid op leerlingenbegeleiding ontwikkelen, implementeren en evalueren. Het geïntegreerd beleid van het decreet leerlingenbegeleiding en het GOK-beleid van de scholen van Stad Brussel is afgestemd op het pedagogisch project van de stad Brussel en vertaalt zich in de klaspraktijk van de leraar. Leerlingenbegeleiding staat niet los van het onderwijsgebeuren in de school maar maakt er integraal deel van uit. Bij de ontwikkeling van het beleid op leerlingenbegeleiding houden onze scholen rekening met de noden van de leerlingpopulatie en de schoolse context.

Zorgcoördinator

Zowel in het lager onderwijs als het secundair onderwijs is het de zorgcoördinator die de vier domeinen van het decreet leerlingenbegeleiding – leren en werken, onderwijsloopbaan, psychisch en sociaal functioneren en preventieve gezondheidszorg – alsook het GOK-werkplan aanstuurt, coördineert, opvolgt en bijstuurt.

In het secundair onderwijs stellen het Hoofdstedelijk Atheneum Karel Buls en het Instituut Anneessens-Funck elk een zorgcoördinator aan. Beide zorgcoördinatoren zijn voltijds op school aanwezig tijdens de schooluren, hebben geregeld overleg en maken beleidsafspraken op het niveau van de scholengemeenschap over o.m. het professionaliseren van het schoolteam, het aanwenden van methodieken, het inzetten van externe organisaties, ... Voor de specifieke taakverdeling verwijzen we naar de functiebeschrijving 'zorgcoördinator secundair onderwijs'. Voor het lager onderwijs verwijzen we naar de functiebeschrijving van het ambt van zorgcoördinator lager onderwijs.

Zorgondersteuner/leerlingenbegeleider

De zorgcoördinator staat er met zijn ruime zorgtaak niet alleen voor en wordt bijgestaan door de zorgondersteuners/leerlingenbegeleiders, leerkrachten en eventuele externen.

In het secundair onderwijs heeft de leerlingenbegeleider dezelfde functie als die van de zorgondersteuner in het basisonderwijs. De zorgondersteuner/leerlingenbegeleider is 26 klokuren (ongeveer 28 lestijden) aanwezig op school, waarvan minimum 20 klokuren (ongeveer 24 lestijden) kindgebonden besteed worden. Voorts is er binnen dit pakket ruimte voor overleg (2 lestijden), en zijn er 2 lestijden door te directie nog vrij in te vullen. Bij deeltijdse tewerkstelling wordt een breuk gehanteerd.

De zorgondersteuner/leerlingbegeleider ageert op drie niveaus:

- **Leerlinggebonden:** de zorgondersteuner/leerlingbegeleider werkt differentiërend. Differentiatie gebeurt vooral klasintern en uitzonderlijk klasextern, conform de richtlijnen van Prodia (6x max. 20 min).
- **Leerkrachtgebonden:** de zorgondersteuner/leerlingbegeleider kan worden ingezet als co-teacher, of coach. Het is niet de klasleerkracht, maar de directie die beslist over de rol van de coach en/of co-teacher en hierover communiceert. Hierbij wordt het principe van gelijkwaardigheid gehanteerd waarbij de zorgondersteuner als gelijke partner fungeert. Er wordt dus samen voorbereid en samen geëvalueerd.
- **Schoolgebonden:** Aan de hand van een structureel overleg worden de noden bekeken. Dit overleg wordt ingepland in het rooster en valt buiten de 24/24 lestijden (= 20 klokuren), maar binnen 28 lesuren (= 26 klokuren). Er zijn twee soorten overleg mogelijk:
 - **didactisch overleg:** dit zorgoverleg gebeurt tussen de leerkracht en de ondersteuner, maar zonder de zorgcoördinator. Naargelang de nood kiest de school zelf wanneer dit plaatsvindt. Er wordt een zorgplan opgesteld waaruit een (week)planning voortvloeit.
 - **zorgkernteam:** dit zorgoverleg gebeurt met de ondersteuners en in aanwezigheid van de zorgcoördinator, zonder leerkrachten. Hiervoor worden wekelijks 2 lestijden voorzien.

Bronnen:

www.prodiagnostiek.be

Afsprakennota intervisie zorg 26/03/2019 en 30/04/2019

ADDENDUM IV: ZITTENBLIJVEN

Voor haar beleid op zittenblijven verwijst de stad Brussel integraal naar de visietekst 'zittenblijven in het basisonderwijs' van OVSG.

OVSG haalt hierbij volgende argumenten aan: *“Uit verschillende onderzoeken blijkt echter dat zittenblijven geen eenduidig goede of slechte praktijk is (Vandecandelaere, Vanlaar, De Fraine & Van Damme, 2014). Heel wat onderzoeken tonen namelijk aan dat zittenblijven op langere termijn niet steeds het beoogde effect heeft. Vaak is er op korte termijn wel een leerwinst vast te stellen, maar die verdwijnt snel. Leerlingen presteren met andere woorden tijdens hun bisjaar beter in vergelijking met hun jongere klasgenoten, maar dit effect verdwijnt in de daaropvolgende leerjaren. Daarbij komt dat zittenblijven vaak nefast is voor de motivatie van leerlingen en de oorzaak vormt van sociaal-emotionele problemen. Al deze factoren leiden ertoe dat leerlingen die zittenblijven meer kans hebben om ongekwalificeerd op de arbeidsmarkt terecht te komen en een minder gunstige sociaal-economische startpositie verwerven.”* (bron: <https://www.ovsg.be/visieteksten/visietekst-zittenblijven-het-basisonderwijs>)

Aanvullend op deze visietekst en de bijkomende regelgeving wordt daarom aan de klassenraad gevraagd een besluit tot zittenblijven ernstig en zorgvuldig af te wegen en goed te motiveren.

De directeur/(zorg)coördinator hanteert een sensibiliserende houding naar zijn/haar team en brengt deze op de hoogte van consequenties in de verdere en huidige schoolloopbaan van de leerling binnen het huidig wettelijk kader.

Uitgangspunt basisonderwijs:

Elk kind moet de kans krijgen om zijn/haar eigen leerproces (hoe traag ook) op gang te brengen. Dit proces wordt geëvalueerd aan het eind van elke graad. Bij twijfel wordt zittenblijven uitgesteld en wordt een PVA (plan van aanpak, individueel handelingsplan) opgesteld. Hierbij wordt het CLB als belangrijke partner gezien waarbij bekeken wordt wat voor de desbetreffende leerling de meest zinvolle beslissing kan zijn, rekening houdend met totale ontwikkeling van een leerling. Zittenblijven kan dus enkel na evaluatie van het PVA en/of indien uit doelgerichte observatie blijkt dat het mits een doordachte vooraf geplande aanpak in het dubbeljaar effect zou hebben op lange termijn.

Uitgangspunt secundair onderwijs:

Ook in het secundair hanteert men bovenstaande principes (cf. basisonderwijs). Zittenblijven wordt vermeden en kan enkel indien de klassenraad van mening is dat de studierichting aansluit bij het niveau van de leerling en de leerling niet zou kunnen volgen in het hogere leerjaar. Indien de

studierichting niet aansluit bij de te verwachten kennis en vaardigheden dient de leerling te worden geheroriënteerd naar een andere studierichting.

13

13

VILLE DE BRUXELLES • STAD BRUSSEL

Département Instruction publique • Departement Openbaar Onderwijs

Cellule Xxxx • Cel Xxx

Boulevard Anspach 6, 1000 Bruxelles • Anspachlaan 6, 1000 Brussel

T. 02 279 38 99 • ipocom@brucity.be

www.bruxelles.be • www.bruxelles.be - instructionpublique.bruxelles.be • openbaaronderwijs.brussels.be
